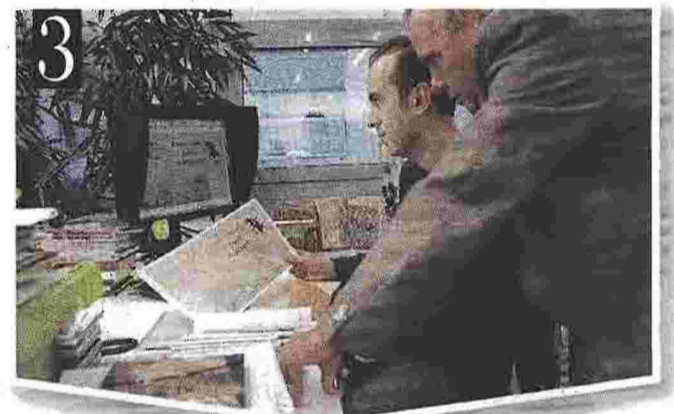

Πώς γεννιέται ένα βιβλίο

Το αγαπάμε, το βραβεύουμε, το κάνουμε ταινία, ακόμα και οδηγό ζωής. Τίποτα όμως δεν θα ήταν δυνατό χωρίς την απτή, την υλική του υπόσταση. Από το χειρόγραφο του συγγραφέα μέχρι τα χέρια του αναγνώστη, ο δρόμος για τη δημιουργία του είναι στρωμένος με αυτό το είδος σκληρής δουλειάς που σπάνια βλέπει το φως της δημοσιότητας

Του **Νικόλα Ζών**

Αs πάρουμε για παράδειγμα την πρόσφατη νουβέλα του Σωτήρη Δημητρίου. Ο συγγραφέας δούλεψε στο μυαλό του τη «Σιωπή του Ξερόχορτου» τα τελευταία δύο χρόνια. Πέρασε ώρες πάνω από ένα γραφείο, σβήνοντας και γράφοντας λέξεις. Το επόμενο στάδιο δεν τον βρίσκει χαλαρό να δίνει συνεντεύξεις ή μπροστά σε ένα ζεστό τζάκι, αλλά πάλι σε ένα γραφείο, παρά με τον υπεύθυνο εκδοτικού τμήματος του Οίκου **Πατάκη** και μια πλιοτυπία: μια πρόχειρη εκτύπωση δηλαδή, η οποία ελέγχεται και από τους δύο με προσήλωτη ιεροδιδασκάλου πριν από την τελική έγκριση για παραγωγή. «Όταν παραδίδω το χειρόγραφο, η αγωνία μου αυξάνεται. Αλλάζω λέξεις και κόμματα μέχρι τη δωδεκάτη ώρα», λέει ο συγγραφέας, που καμιά φορά έρχεται εδώ απρόσκλητος, ακόμα και για να δει πώς πάει το σπάζσιμο των σελίδων. Η σχέση του με όλους τους

εργαζόμενους, ωστόσο, «κινείται μεταξύ ενόχλησης, συγκατάβασης και συμπάθειας. Είναι άλλωστε συλλογική δουλειά, με πολλούς αφανείς ήρωες, εξίσου σημαντικούς», εξηγεί. «Νομίζουμε ότι το βιβλίο γεννιέται μόνο του, έχει όμως πολύ μόχθο». Ευτυχώς δηλαδή που το βάρος του δεν το αναλαμβάνει μόνο αυτός που είχε την αρχική φαινή ιδέα. Η διαδικασία μετά τη συγγραφή αρχίζει με την παράδοση του κειμένου, συνεχίζεται όμως με την ηλεκτρολόγηση αν πρόκειται για χειρόγραφο, τη δουλειά του διορθωτή, του επιμελητή και ακολουθείται από τα δείγματα που ετοιμάζει ο γραφίστας για τις σελίδες. Ποια γραμματοσειρά θα χρησιμοποιηθεί, σε ποιο μέγεθος και πόσες αράδες θα έχει καθεμία; Ποιο θα είναι το φάρδος του «ψαχνού» και ποιο το διάστιχο; «Για να γίνουν όλα αυτά σωστά, η ομάδα πρέπει να επικοινωνεί άψογα», λέει η εκδότρια Άννα Πατάκη. «Όταν βέβαια πρόκειται για συγγραφέα με τον οποίο γνωρίζεις χρόνια, αυτό είναι πιο εύκολο. Ο Σωτήρης συνεργάζεται

εύκολα ακόμα και με τη διόρθωση, ακόμα και με τον σχεδιασμό του εξωφύλλου». Αφού πάντως ολοκληρωθούν όλα τα παραπάνω, ο θόρυβος των μηχανών του τυπογραφείου είναι τέτοιος, που επιτρέπει τη συνεργασία μόνο σε όσους τον έχουν συνηθίσει. Επειτα από έναν έλεγχο στη φωτοτράπεζα στα κεντρικά των Εκδόσεων Πατάκη, έρχονται εδώ τα φιλμ, οι μεγάλες διαφάνειες που θα χαρίσουν το περιεχόμενό τους σε μεγάλες μεταλλικές επιφάνειες, έτοιμες να τυπώσουν εξίσου μεγάλα φύλλα χαρτιού, με αρκετές σελίδες του βιβλίου το καθένα. Η φασαρία δεν ελαττώνεται και στο βιβλιοδετείο, όπου φτάνουν τα προϊόντα του τυπογραφείου για να διπλωθούν σε μικρότερες σελίδες, να τοποθετηθούν στη σωστή σειρά, να κοπούν στις άκρες για να ξεφυλλίζονται ανεμόδιστα, να ραφτούν με ειδική κλωστή ώστε να αποκτήσουν ράχη και να κολληθούν με το εξώφυλλο. Εδώ εργάζεται τα τελευταία περίπου τριάντα χρόνια και η Μαίρη Ζαφείρη, που

από τη δουλειά της κληρονομίασε μια δισκοκλίση. «Είναι δύσκολη εργασία, αλλά μου αρέσει. Μου αρέσει και να διαβάζω όταν έχω χρόνο», λέει ενώ βάζει τις σελίδες της «Σιωπής του Ξερόχορτου» στη σωστή σειρά με δεξιοτεχνία ταχυδακτυλουργού. Και λίγο προτού οι συνάδελφοί της διπλώσουν τα τελευταία «αυτάκια» του εξωφύλλου και χτίσουν τις στοιβές με τα αντίτυπα που θα πάνε στις αποθήκες του εκδοτικού οίκου πριν από τη διανομή τους, η κ. Ζαφείρη εξηγεί τι είναι αυτό που προσέφερε η ίδια ώστε οι αναγνώστες να διαβάσουν και να αγαπήσουν ένα βιβλίο, αλλά δύσκολα θα της χαρίσει κάποιο βραβείο: «Τα μπράτσα. Τα μπράτσα και το χαμάλικι».

info

Το νέο βιβλίο του Σωτήρη Δημητρίου «*Η σιωπή του Ξερόχορτου*» κυκλοφορεί στα βιβλιοπωλεία

Ο Σωτήρης Δημητρίου επεμβαίνει στο χειρόγραφο του «μέχρι τη δωδεκάτη ώρα», όμως ο Κώστας Γιαννόπουλος, υπεύθυνος εκδοτικού του οίκου Πατάκη, δείχνει κατανόηση (1). Μετά, ελέγχει στη φωτοτράπεζα (2) τα φιλμ εκτύπωσης, ενώ ο συγγραφέας ρίχνει μια ματιά στο εξώφυλλο του βιβλίου του (3). Επόμενη στάση το τυπογραφείο: εκεί οι μηχανές γεννάνε μεγάλα φύλλα χαρτιού (4) έτοιμα να διπλωθούν σωστά, να κοπούν και να κολληθούν με το εξώφυλλο από τους βιβλιοδέτες (5)